

درنامه و نکات مهم مطالعات اجتماعی، هشتم

منطقه جنوب غربی آسیا و جایگاه ایران در آن (فصل ۱۰)

ویژگی های منطقه جنوب غربی آسیا (درس ۱۹)

دیر: صنوی

فارس، بهرم

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

avan_nline.ir PHOTO: Zahra Ostadzade

به نظر صاحب نظران ، این منطقه را می توان تقریبا درون یک مثلث جای داد.

اضلاع این مثلث: تنگه بسفر و داردانل در ترکیه

کوه های پامیر در مشرق

وخلیج عدن و تنگه باب المندب

ایران در جنوب غربی آسیا واقع است.

جنوب غربی آسیا از نظر تاریخی و فرهنگی

منابع نفت و گاز، دسترسی به سواحل و آب های

آزاد و اقیانوس ها ، اهمیت زیادی دارد.

به همین دلیل این منطقه از مناطق مهم جهان

است.

کشور ما ایران در منطقه جنوب غرب آسیا، از

جایگاه و موقعیت ممتازی برخوردار است.

فعالیت

۱- روی نقشه، مسیر سه ضلع مثلثی که منطقه جنوب غربی آسیا را در خود جای داده دنبال و رأس هر ضلع را پیدا کنید و نام ببرید.

۲- منطقه جنوب غربی آسیا به کدام قاره‌ها متصل است؟

۳- دریاها و اقیانوس‌های مهمی را که در این منطقه قرار دارد، روی نقشه پیدا کنید و نام ببرید.

۴- دو کشور وسیع منطقه جنوب غربی آسیا کدام‌اند؟

۱- تنگه بسفر و داردانل در ترکیه

۲- ارتفاعات پامیر در شرق

۳- خلیج عدن و تنگه باب المندب

۲- آسیا، اروپا، آفریقا

۳- خلیج فارس - دریای عمان - اقیانوس هند - خلیج عدن
دریای سرخ - دریای مدیترانه - دریای اژه - دریای مرمره - دریای سیاه

۴- عربستان - ایران

➤ تنگه هرمز: خلیج فارس را به دریای عمان متصل می‌کند.

➤ تنگه باب المندب: آبراهه بین خلیج عدن و دریای سرخ.

➤ کانال سوئز: آبراهه بین دریای سرخ و دریای مدیترانه

➤ تنگه داردانل: بین دریای اژه و مرمره قرار دارد.

➤ تنگه بسفر: بین دریای مرمره و دریای سیاه قرار دارد.

ویژگی های طبیعی

در جنوب غرب آسیا سرزمین های بلند و سرزمین های پست و هموار وجود دارد.

سرزمین های مرتفع منطقه جنوب غرب آسیا شامل

- کوه های بلند ایران (البرز و زاگرس)
- ارتفاعات ترکیه و قفقاز

که به هم وصل می شوند.

سرزمین پست و جلگه ای

- ✓ جلگه بین النهرین (از آبرفت دو رود دجله و فرات) در غرب ایران
- ✓ جلگه سند (آبرفت رود سند) در شرق ایران
- بیابان (نواحی پست و خشک)

❖ بیابان بزرگ عربستان (ربع الخالی حدود

۶۴۰۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد ۲/۵

برابر مساحت کشور عربستان)

❖ دشت کویر و دشت لوت در ایران

بیابان ربع الخالی ، عربستان

آب و هوا

در منطقه جنوب غرب آسیا آب و هواهای گوناگونی به وجود آمده است .

علت آن تنوع ناهمواری ها و وسعت زیاد این منطقه است.

نواحی مرتفع و کوهستانی

بارش و برف و باران فراوان باعث پدید آمدن پوشش گیاهی فراوان در دامنه کوه ها شده است.

آب و هوا در زمستان سرد و تابستان معتدل

آب و هوای گرم و خشک و نیمه خشک ، در بخش های وسیعی از منطقه جنوب غرب آسیا حکمفرماست.

یکی از مسائل مهم منطقه کمبود آب شیرین است. که گاهی باعث اختلاف ها و نزاع هایی بین کشورها بر سر منابع آبی رودخانه ها شده است.

بیابان های وسیع منطقه آب و هوای گرم و خشک دارند.

در سواحل منطقه جنوب غربی آسیا آب و هوای متفاوتی دیده می شود.

اما سرزمین های اطراف دریای مدیترانه ، آب و هوای مدیترانه ای دارند. زمستان های معتدل مرطوب و تابستان های گرم و خشک

سواحل گرم خلیج فارس ، دریای عمان و اقیانوس هند و دریای سرخ ، آب و هوای گرم دارند. رطوبت این مناطق به دلیل نزدیکی به دریا زیاد بوده و حالت شرجی وجود دارد.

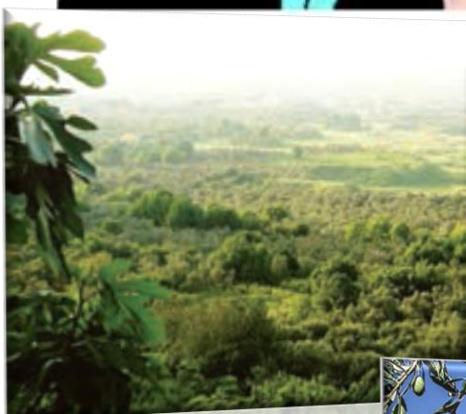
بیابان به جایی گفته می شود که میزان بارندگی سالیانه آن کمتر از ۵۰ میلی متر و میزان تبخیر آن بیش از بارش باشد. در برخی مناطق بیابانی گاهی سال ها حتی یک قطره باران نیز نمی بارد. بیابان ها از نظر پوشش گیاهی فقیرند و در آنها ماسه های روان همه جا را پوشانده و شکل های مختلفی را پدید آورده اند.

فعالیت

۵- با توجه به نقشه، برای هر یک از انواع آب و هوا، شهر یا منطقه ای در آسیای جنوب غربی پیدا کنید و بنویسید:
آب و هوای گرم و خشک، آب و هوای گرم و شرجی، آب و هوای مدیترانه ای، آب و هوای سرد کوهستانی
() () () ()

- آب و هوای گرم و خشک: **عربستان - بیابان های ایران**
- آب و هوای گرم و شرجی: **سواحل ایران در کنار خلیج فارس**
سواحل جنوبی خلیج فارس مانند: کویت و امارات و ...
- آب و هوای مدیترانه: **لبنان و فلسطین**
- آب و هوای سرد کوهستانی: **بخش هایی از (ترکیه و ایران آذربایجان و ارمنستان)**

صفوی دبیر مطالعات اجتماعی فارس

ویژگی های انسانی و اقتصادی

یکی از نخستین کانون های تمدنی جهان **منطقه جنوب غربی آسیا** است.

جمعیت:

در این منطقه اقوام گوناگونی زندگی می کنند .

عرب

تاجیک

پاکستانی

مقایسه جمعیت کشورهای آسیای جنوب غربی

زبان

زبان های عربی ، فارسی ، ترکی ، اردو پرتکلم ترین گروه های زبانی در منطقه جنوب غربی آسیاست.

فعالیت

۶- با توجه به نمودار، سه مورد از پرجمعیت ترین کشورهای منطقه را نام ببرید. ۱- پاکستان ۲- ایران و ترکیه ۳- عراق

۷- از هر گروه زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی، یک کشور مثال بزنید.

زبان عربی: (عربستان، عراق، کویت) - فارسی: (ایران - افغانستان) - ترکی: (ترکیه، جمهوری آذربایجان) - اردو: (پاکستان)

دین

کانون ظهور ادیان توحیدی: منطقه جنوب غرب آسیا

اسلام: بیش از ۹۰

درصد مردم منطقه

مسلمان هستند. این

منطقه قلب تمدن

اسلامی محسوب می

شود.

مسیحی

یهود

فعالیت های اقتصادی

فعالیت های اقتصادی

درآمد حاصل از فروش نفت و گاز :

رونق گردشگری :

بیشتر کشورهای این منطقه دارای ذخایر نفت و گاز هستند.
اقتصاد اغلب این کشورها وابسته به صادرات نفت است.
این کشورها با فروش نفت انواع کالاهای مصرفی و همچنین
ماشین آلات، مواد غذایی و دارو را وارد می کنند.
کشور عربستان علاوه بر نفت همه ساله درآمد زیادی از طریق
مراسم حج کسب می کند.

بعضی از کشورهای منطقه مانند: ترکیه و ام ارات متحده
عربی
از طریق رونق گردشگری و تجارت و بازرگانی توانسته اند
درآمد زیادی کسب کنند و اقتصاد خود را متحول کنند.

صفوی دبیر مطالعات اجتماعی فارس

مسجد ایا صوفیا، استانبول، ترکیه

ایران

برخی از کشورهای جنوب غرب آسیا مانند: عراق و افغانستان نیز به دلیل :

➤ جنگ

➤ اشغال نظامی توسط آمریکا

➤ نبودن امنیت

نتوانسته اند از نظر اقتصادی پیشرفت کنند و وضعیت چندان مناسبی ندارند.

فعالیت

۸- گفت‌وگو کنید : به نظر شما کشورهایی که اقتصاد آنها وابسته به نفت است، با چه مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند؟

۹- کدام عوامل مردم منطقه آسیای جنوب غربی را به هم نزدیک‌تر می‌کند؟

۱۰- ایران در ساخت تجهیزات پزشکی و نظامی بسیار پیشرفته، سلول‌های بنیادی، نانوفناوری و... که نمونه‌هایی از اقتصاد دانش‌بنیان است، دارای رتبه بالا در جهان است. فکر می‌کنید چرا اقتصاد متکی بر دانش بر اقتصاد متکی بر فروش نفت خام، برتری دارد؟

۱۱- کاربرگه شماره (۱۳) نقشه‌خوانی آسیای جنوب غربی را انجام دهید.

۸- تحریم نفتی - تمام شدن ذخایر نفت - پایین آمدن قیمت نفت و کم شدن درآمد حاصل از آن - جایگزین شدن سوخت جدید به جای نفت

۹- دین اسلام

۱۰- چون باعث پیشرفت کشور در همه زمینه‌های علمی، صنعتی و تکنولوژی شده و وابستگی کشور به کشورهای دیگر بسیار کم شده و تحریم‌های نفتی و دیگر تحریم‌ها نمی‌تواند اثر زیاد و مخربی بر اقتصاد کشور داشته باشد و این ذخایر عظیم نفت می‌تواند به عنوان یک منبع ثروت حفظ شود. از طرفی کشور می‌تواند با این دانش و پیشرفت در این زمینه علاوه بر استفاده داخلی با صادر کردن این تکنولوژی آن درآمد زیادی کسب کند.

کاربرگه شماره ۱۳ نقشه آسیای جنوب غربی

روی نقشه نام مکان‌های مورد نظر را بنویسید.

– نام دریاها و اقیانوس مهم منطقه

– نام تنگه‌های بسفر، داردانل، هرمز، باب المندب و کانال سوئز

– نام کشورهایی که با علامت ؟ مشخص شده است.

– کشور ایران را با رنگ سبز و بقیه کشورها را با رنگی دیگر نشان دهید.

– اگر یک کشتی بخواهد از دریای عمان به دریای مدیترانه و از آنجا به کشورهای اروپایی برود باید از کدام دریاها و تنگه‌ها عبور

کند؟ روی نقشه ترسیم کنید.

کشورهای نفت خیز: عربستان - ایران - عراق - کویت - امارات - قطر - بحرین - سوریه

– روی کشورهای نفت‌خیز منطقه، علامت ✂ بگذارید.

کشتی باید به ترتیب از: خلیج فارس - تنگه هرمز - دریای عمان - اقیانوس هند - خلیج عدن - تنگه باب المندب - دریای سرخ - کانال سوئز - دریای مدیترانه

عبور کرده تا به جنوب اروپا و کشورهای اروپایی برسد.

موفق باشید. صفوی دبیر مطالعات اجتماعی فارس